

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Kopi til:

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Dato: 27.10.2023
Vår ref: 22/02076-5
Deres ref: 23/11837-1

Uttalelse med innsigelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2023-2035 for Ringerike kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 11. september 2023.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Om planen

Ringerike kommune har oversendt forslag til kommuneplanens sin arealdel 2023- 2035 på høring og offentlig ettersyn. Kommunen har vurdert utbyggingsmønsteret ut fra kriterier som blant annet beliggenhet, jordvern, samfunnssikkerhet, naturmangfold, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø. Kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategier er lagt til grunn i planarbeidet. I forbindelse med planarbeidet, har kommunen også utarbeidet en temarapport for masseforvaltning.

Uttalelse med innsigelse fra DMF

Ifølge Prop. 1 S (2023-2024) har Norge betydelige mineralressurser, og regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og bærekraftig vekst i mineralnæringen. Det satses på kartlegging av mineraler og en effektiv og god ressursforvaltning, der også plan- og bygningsloven er nevnt som viktige rammebetingelser for næringen.

DMF ga uttalelse til oppstart og høring av planprogram datert 09.05.22. Her ga vi innspill til utforming av plandokumentene og hva konsekvensutredningen måtte inneholde, samt henviste til hvilket datagrunnlag som skulle brukes. I tillegg pekte vi på viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet, og regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging (2019-2023): «Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.»

Kommunens mineralressurser blir, etter DMF sitt syn, ikke tilstrekkelig ivaretatt i plankart og bestemmelser, og mineralressursene er ikke vurdert som en del av konsekvensutredningen for ny arealbruk.

Mineralske ressurser er ikke-fornybare naturressurser som kun kan tas ut der de naturlig forekommer. I de nasjonale forventningene trekkes det frem at regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Dette innebærer å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner.

Innsigelse

Med utgangspunkt i nasjonale føringer til forvaltning av mineralske ressurser, fremmer DMF med hjemmel i plan- og bygningslovens § 5-4 innsigelse til områdene T_N1 og NÆ_N9 i forslaget til plankart i kommuneplanens arealdel 2023 – 2035 for Ringerike kommune.

Innsigelsene er fremmes med bakgrunn i at planforslaget i flere tilfeller legger til rette for arealbruk som kan gjøre nasjonalt viktige forekomster med mineralske ressurser utilgjengelig for fremtiden, uten at det er satt bestemmelser som sikrer tilgangen til ressursene. Innsigelsen knytter seg også til mangelfull vurdering av virkningen av ny arealbruk som berører viktige mineralressurser i konsekvensutredningen.

DMF vurderer at tilrettelegging for bebyggelse på nasjonalt viktige mineralforekomster ikke er i tråd med regjeringens ønske om å legge til rette for vekst i mineralnæringen og føringene for ivaretagelse av mineralressurser gitt i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Innsigelse til T_N1 - offentlig eller privat tjenesteyting på Nakkerud

Innsigelsen fremmes med bakgrunn i at planforslaget avsetter arealet T_N1 til offentlig eller privat tjenesteyting i plankartet. Intensjonen med å utvikle området til en attraksjon med museum, opplysnings- og formidlingsvirksomhet vil tillate tiltak og virksomhet, som etter DMFs vurdering, kan begrense tilgangen til strategisk viktige mineralressurser i den nasjonalt viktige nikkelforekomsten Ertelia¹. Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vurdert at forekomsten er av nasjonal betydning. Forekomsten ligger i tillegg innenfor nikkelprovinsen Holleia². En mineralprovins er et område med forhøyete muligheter for funn av mineralressurser. Det er i tillegg flere registreringer av gruveåpninger i området knyttet til Ringerike nikkelgruve.

Konsekvensutredningen av arealinnspillet har ingen vurderinger knyttet til hvordan endret arealbruk vil påvirke viktige mineralressurser. Dette vurderes som mangelfullt. Konsekvensutredningen må vurdere problemstillingene for området, og eventuell gjenstående ressurs.

Nikkel står på EU sin liste over kritiske og strategiske mineraler og er en råvare hvor Norge har et kjent potensial for mineralproduksjon. Dette går blant annet fram av

---

¹ Nikkelforekomsten Ertelia:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/mineralressurser/vislmiNasOreOmr.php?objid=5918&p_spraak=N

² Nikkelprovinsen Holleia:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/mineralressurser/vislmiNasOreOmr.php?objid=36913&p_spraak=N

Norges mineralstrategi³. Nikkel brukes for å lage rustfritt stål, superlegeringer og oppladbare batterier⁴. Det foreligger undersøkelsesrettigheter etter metallene kobber, kobolt, nikkel og sink i området. En endring i arealbruk til offentlig og privat tjenesteyting kan gjøre arealet utilgjengelig for eventuell fremtidig utnyttning. Det bør vurderes å legge inn hensynssone H590 over registrert forekomst.

Innsigelse til NÆ_N9,- næringsbebyggelse (framtidig) på Kilemoen

Innsigelsen fremmes med bakgrunn i at planforslaget avsetter arealet NÆ_N9 til næringsbebyggelse i plankartet, som kan gjøre ressurser i den nasjonalt viktige mineralforekomsten Kilemoen utilgjengelig for fremtiden, der det er flere uttak i drift, uten at mineralressurser er tilstrekkelig utredet.

DMF vurderer at plankart, gjennom arealformål næringsbebyggelse sammen med bestemmelsene i punkt 6.9, åpner opp for en arealbruk som kan bygge ned ressursene i grusforekomsten på Kilemoen⁵, som Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vurdert til å ha nasjonal betydning som byggeråstoffressurs. Ressursene blir derfor heller ikke er tilgjengelig for framtidige generasjoner. Innsigelsen knytter seg også til at virkningen av arealbruksendringen på mineralressurser ikke er vurdert i innspill nr. 26 i konsekvensutredningen.

Området NÆ_N9 foreslås endret fra råstoffutvinning til næringsbebyggelse. Konsekvensutredningen er mangelfull fordi vurderingene til arealendringen ikke identifiserer at mineralforekomsten blir berørt, hvordan endret arealbruk påvirker tilgangen til ressursene i forekomsten og om endringen vil få konsekvenser for nærliggende uttak, Kilemoen grustak.

Det er svært uheldig at det kan åpnes opp for nye tiltak gjennom arealformålet næringsbebyggelse der det er nasjonalt viktige forekomster og nærliggende uttak i drift uten at konsekvenser for den eksisterende mineralvirksomheten er vurdert. I masseforvaltningsplanen er det gjort vurderinger knyttet til utvidelse av uttaksområdet mot nord, benevnt som Kilemoen 6.1 og 6.2 Området Kilemoen 6.2. anbefales ikke avsatt til råstoffutvinning på grunn av hensyn til drikkevann, naturmangfold og friluftsliv. Dette er ikke vurdert for område NÆ_N9 i arealplankartet.

Når arealendringen ikke er tilstrekkelig utredet, er det heller ikke identifisert avbøtende tiltak. Avbøtende tiltak kan være at det knyttes rekkefølgebestemmelse som sier at drivverdige masser i forekomster skal være tatt ut før det tillates utbygging.

Faglige råd

Faglig råd til punkt 6.8 i planbestemmelsene

DMF råder til at krav om at reguleringsplaner for masseuttak skal inneholde uttaksvolum, utførelse og nedre uttaksnivå tas ut av bestemmelsene, inntil det er konkretisert hvordan slike krav skal utformes i en reguleringsplan og hvorfor slike krav er nødvendig.

---

³ Norges mineralstrategi: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/norges-mineralstrategi/id2986278/>

⁴ Nikkel (NGU): <https://www.ngu.no/geologiske-ressurser/nikkel>

⁵ Kilemoen grusforekomst: https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46046

Avsnitt tre i punkt 6.8 i bestemmelsene til «Råstoffutvinning, masseuttak og mottak» setter krav til at «Reguleringsplan for uttak-/mottak av masser skal inneholde uttaks- og/eller mottaksvolum, utførelse og tidsbegrensninger. Nedre uttaksnivå og øvre innfyllingsnivå skal fastsettes i reguleringsplan, og terrengendringene vises i tverrprofil.»

Begrensninger i uttaksvolum og uttaksnivå kan gi en mindre optimal ressursutnyttelse, og vil måtte vurderes mot andre interesser som planen også skal ivareta, eksempelvis grunnvann. Reguleringsplaner bør ikke sette føringer på utførelse, altså hvordan selve driften av uttaket skal foregå, fordi en eventuell endring i driften kan føre til avvik mellom reguleringsplan og driftsplan, som kan innebære en ny behandling etter plan- og bygningsloven. Et masseuttak har ofte et livsløp som går over flere tiår. En driftsplan er et dynamisk verktøy for tiltakshaver, og skal kunne endres i takt med løpende bergfaglige vurderinger og andre driftsrelaterte forhold.

Der det planlegges mottak og deponi, er det viktig at det ikke tillates deponi i områder med masseuttak der planlagt uttak av ressurser ikke er fullført. Det er viktig at dette presiseres i planbestemmelsene, for eksempel som en rekkefølgebestemmelse, at drivverdige masser i forekomsten skal være tatt ut før det kan tillates deponering. Dette for å unngå at massedeponi hindrer tilgang til, og uttak, av mineralressursene.

Faglig råd til arealformål kombinert bebyggelse og anlegg (KBA_N4)

Det er DMFs planfaglige råd at uttaksområdet til Prestmoen grustak videreføres med arealformål råstoffutvinning i tråd med faktisk bruk og konsesjonsområde.

Området er i plankartet foreslått avsatt til framtidig kombinert bebyggelse og anlegg benevnt som KBA_N4. Prestmoen grustak fikk tildelt konsesjon av DMF i 2017 og er omtalt i masseforvaltningsplanen, hvor driftshorizonten er estimert til 30 år. DMF legger til grunn at det er en intensjon å fullføre planlagt uttak ressursene ved Prestmoen grustak i tråd med gitt driftskonsesjon, og at dette vil gå ut over planperioden. Området bør derfor avsettes til råstoffutvinning i tråd med faktisk bruk i kommende planperiode og driftskonsesjon. Når det først åpnes for uttak, i en lokalt viktig forekomst, er det uheldig å legge til rette for annen arealbruk før ressursene er ferdig tatt ut. Ved tildelingen av driftskonsesjon er det vurdert at uttak er formålstjenlig både økonomisk og samfunnsmessig. DMF vil også bemerke at det ikke er satt bestemmelser til arealformålet kombinert bebyggelse og anlegg.

Faglig råd til arealformål boligbebyggelse (B_N33)

Det er DMFs planfaglige råd at arealformålet ikke endres til fra LNF til boligbebyggelse før det er gjort en tilstrekkelig vurdering av virkningen av arealbruk på den nasjonalt viktige grusforekomsten Hensmoen⁶. I utgangspunktet kunne DMF hatt innsigelse til forslaget om endret arealformål. DMF har i dette tilfellet valgt å legge vekt på at området ligger i direkte tilknytning til eksisterende boligbebyggelse, har høy verdi for naturmangfold, herunder geologisk arv, og at det ser ut til at området blir bruk som rekreasjonsområde. Det er også lagt vekt på kommunens og regionens tilgang på byggeråstoffer fra andre kilder. Det ansees derfor som et område som på kort og lang sikt er lite sannsynlig at vil være viktig for å sikre kommunens tilgang til byggeråstoffer.

---

⁶ Hensmoen grusforekomst:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46042

Faglig råd til konsekvensutredningen

Hensynet til viktige mineralressurser er ikke utredet i konsekvensutredningen. Det er DMF sitt planfaglige råd at konsekvensutredningen oppdateres slik at den inkluderer vurderinger av virkninger av ny arealbruk på mineralske ressurser og masseuttak, for å være i tråd med § 21 i konsekvensutredningsforskriften.

NGU sin grus- og pukkdatabas⁷ og databaser for industrimineraler, naturstein og metaller⁸ må legges til grunn for at viktige mineralressurser skal kunne ivaretas i konsekvensutredningen. I tillegg må DMF sitt kartinnsyn⁹ med uttaksregister benyttes for å vurdere påvirkning på masseuttak i drift.

Når mineralressurser ikke inngår i konsekvensutredningen, kan ikke kommunen identifisere hvordan forslag til ny arealbruk påvirker tilgang til og forvaltningen av ressurser lokalt, eller identifisere om forekomster som er viktige i framtida blir bygget ned. Kommunen går også glipp av muligheten til å vurdere om det finnes relevante avbøtende tiltak dersom kommunen anbefaler arealbruk som gjør mineralressurser utilgjengelige.

DMF har gått igjennom arealinnsjåingene i konsekvensutredningen.

2 – Prestmoen

Forslaget innebærer endring fra arealformål LNF og råstoffutvinning til kombinert bebyggelse og anlegg. Området ligger innenfor grusforekomsten Prestmoen¹⁰ vurdert av NGU til å ha lokal betydning som byggeråstoff. Det er ikke vurdert hvordan endret arealformål vil påvirke tilgangen til forekomsten. Dette bør gå fram av konsekvensutredningen. Endringen kan medføre at ressursene i forekomsten bygges ned og gjøres utilgjengelig for fremtiden. I tillegg ligger Prestmoen masseuttak innenfor området som det når foreslås endret arealbruk. Uttaket er i drift og som har konsesjon etter mineralloven. Eventuelle konsekvenser for driften med avbøtende tiltak må identifiseres i konsekvensvurderingen.

A-1 – Prestmoen

Innsjøen omfatter endring fra LNF-formål til andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg. Dette området berører også grusforekomsten Prestmoen. Dette går ikke fram av konsekvensutredningen og det er ikke vurdert hvordan endret arealformål vil påvirke tilgangen til forekomsten. Dette bør gå fram av konsekvensutredningen. Endringen kan medføre at ressursene i forekomsten bygges ned og gjøres utilgjengelig for fremtiden.

---

⁷ Grus- og pukkdatabas (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkomm_komm?p_kommunenr=3007

⁸ Malm-, industrimineral- og natursteindatabas (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkomm_ks.Alle_fkomm?p_kommunenr=3007R&p_spraak=N

⁹ DMF sitt kartinnsyn: <https://minit.dirmin.no/kart/>

¹⁰ Prestmoen grusforekomst:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46050

5 – Hønefoss, Hvervenmoen og A-2 – brannstasjon, Hønefoss, Hvervenmoen
Innspillene omfatter endring fra LNF-formål til henholdsvis næringsbebyggelse og offentlig tjenesteyting. Områdene ligger innenfor grusforekomsten Hvervenmoen¹¹ vurdert av NGU til å ha liten betydning som byggeråstoff. Deler av forekomsten er i dag nedbygd, men DMF savner likevel en vurdering av hvilken påvirkning tiltaket vil ha for ressursene i forekomsten. Endret arealbruk kan medføre at grusressursene bygges ytterligere ned og dette bør gå fram av konsekvensutredningen.

6 og 7 – Hønefoss, Trygstad

Innspillene foreslår henholdsvis å endre arealbruk fra idrettsformål til bolig og videreføring av idrettsformålet. Det er ikke identifisert at området ligger innenfor grusforekomsten Tranbergmoen¹², vurdert av NGU til å ha liten betydning. Kommunen foreslår imidlertid å videreføre gjeldende arealformål, og forslaget medfører derfor ingen endret påvirkning på mineralressursene sammenlignet med dagens situasjon.

22 – Børdalsmoen

Innspillet omfatter endring fra næringsbebyggelse til forretningsformål. Området ligger innenfor grusforekomsten Børdalsmoen¹³ vurdert av NGU til å ha liten betydning som byggeråstoff. Det går ikke fram av konsekvensutredningen hvordan foreslått endring påvirker tilgangen til mineralressursene. Ettersom arealet er avsatt til byggeformål i gjeldende plan, vil ikke foreslått endring medføre ytterligere påvirkning.

23 – Risesletta

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til næringsbebyggelse. Området kommer også i berøring med forekomsten Børdalsmoen. Endring i arealbruk medfører at deler av forekomsten gjøres utilgjengelig og det bør gå fram av konsekvensutredningen.

24 – Furusletta nord for Hønefoss

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til bolig- og næringsbebyggelse. Det går ikke fram av konsekvensutredningen at området ligger innenfor grusforekomsten Børdalsmoen. I tillegg er kobberforekomsten Svinefoss¹⁴ registrert innenfor området. Forekomsten er ikke vurdert av NGU, og det bør derfor gjøres en verdivurdering av forekomsten før kommunen legger opp til arealbruk som kan gjøre potensielt viktige mineralressurser utilgjengelige.

26 – Kilemoen (nord)

Innspillet omfatter endring fra råstoffutvinning og LNF til næringsformål. Det går ikke fram av konsekvensutredningen at området ligger innenfor forekomsten Kilemoen som er vurdert av NGU til å ha nasjonal betydning som byggeråstoff. Dette er mangelfullt. Endringen legger opp til arealbruk som gjør ressursen utilgjengelig for fremtiden.

---

¹¹ Grusforekomsten Hvervenmoen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46062

¹² Grusforekomsten Tranbergmoen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46048

¹³ Grusforekomsten Børdalsmoen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46064

¹⁴ Kobberforekomsten Svinefoss:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/mineralressurser/vislmiNasOreOmr.php?objid=5931&p_spraak=N

27A – Kilemoen (nedre)

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til næringsbebyggelse. Området kommer også i berøring med den delen av Kilemoen-forekomsten som er vurdert som lokalt viktig som byggeråstoff. Dette fremgår ikke av konsekvensutredningen. Endringen i arealbruk kan gjøre deler av grusressursen utilgjengelig for fremtiden.

27B – Kilemoen (nedre)

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til næringsbebyggelse. Området kommer i berøring med den delen av Kilemoen-forekomsten som er vurdert som lokalt viktig som byggeråstoff. Det fremgår ikke av konsekvensutredningen at arealendringen kan gjøre mineralressurser utilgjengelig for fremtiden.

28 – Kilemoen

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til kombinert bebyggelse og anlegg eller næringsbebyggelse. Området kommer i berøring med den nasjonalt viktige grusforekomsten Kilemoen og pukkforekomsten Vestsiden pukkverk¹⁵ vurdert av NGU til å ha regional betydning. Området ligger også mellom uttakene Vestsiden pukkverk og Kilemoen grustak. Arealbruken vil gjøre mineralressursene utilgjengelige, og dette bør gå fram av konsekvensutredningen. Kommunen foreslår imidlertid ikke å ta innspillet med i planen, og forekomstene vil derfor ikke gjøres utilgjengelig.

29 – Follummoen, Hønefoss

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til næringsbebyggelse. Området kommer også i berøring med den delen av Kilemoen-forekomsten som er vurdert som lokalt viktig som byggeråstoff. Det fremgår ikke av konsekvensutredningen at arealendringen kan gjøre mineralressurser utilgjengelig for fremtiden.

31 – Hen

Innspillet omfatter endring fra bolig og LNF-formål til ren boligbebyggelse. Området kommer i berøring med grusforekomsten Hensmoen¹⁶ som NGU har vurdert til å ha nasjonal betydning som byggeråstoff. Dette går ikke frem av konsekvensutredningen. Området er allerede i bebygde arealer hvor det er lite aktuelt med utnyttelse av ressursene. Foreslått arealendring medfører derfor ingen vesentlig påvirkning på tilgangen til mineralressursene enn ved eksisterende situasjon.

33 - Vågård

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til boligbebyggelse. Det går ikke frem av konsekvensutredningen at dette området også kommer i berøring med den nasjonalt viktige grusforekomsten Hensmoen. Endret arealbruk vil gjøre deler av forekomsten utilgjengelig og dermed ikke sikre tilgangen til ressursene i framtida.

70 – Sokna, ved Permobakken nord

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til boligbebyggelse. Det går ikke frem av konsekvensutredningen at deler av området ligger innenfor grusressursen

---

¹⁵ Pukkforekomsten Vestsiden pukkverk:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46092

¹⁶ Grusforekomsten Hensmoen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46042

Skytebanen¹⁷ som NGU har vurdert til å ha liten betydning som byggeråstoff. Endringen vil medføre at deler av forekomsten gjøres utilgjengelig.

71 – Sokna

Innspillet omfatter endring fra LNF-formål til massedeponi og næringsbebyggelse. Området kommer i berøring med grusforekomstene Tyttebærmoen¹⁸, vurdert av NGU til å ha liten betydning som byggeråstoff og Djupedalsmoen¹⁹ vurdert av NGU til å ha lokal betydning som byggeråstoff. Det fremgår ikke av konsekvensutredningen at arealendringen vil gjøre ressurser i forekomsten utilgjengelig.

Merknader

Råstoffutvinning i plankartet

Plankartet viser at kommunen har tatt inn to nye områder for råstoffutvinning i plankartet, Raa gård (RU_N1) og Vågårdsåsen (RU_N2). Disse er vurdert i temarapport for masseforvaltning. Alle de eksisterende uttakene med konsesjon etter mineralloven er videreført med arealformål råstoffutvinning i plankartet, med unntak av Prestmoen grustak.

Uttakene Finnervolliveien, Fossholmfjellveien, Kjosveien og Masseuttak Kvitmyrveien er i drift og registrert som meldepliktige uttak i DMF sitt uttaksregister⁹. Disse er avsatt til LNFR-formål i plankartet. Vi minner om at masseuttak utenfor områder som er avsatt til råstoffutvinning, i utgangspunktet ikke tillatt. Unntaket er egen jord- og skogbruksdrift i LNFR-område²⁰. Kommunen bør derfor vurdere om uttaksområdene skal vises som råstoffutvinning i arealplankartet.

Hensynssoner i plankartet

Ifølge NGU sin grus- og pukkdatabas⁷, er det registrert tre nasjonalt viktige grusforekomster i Ringerike kommune: Eggemoen, Hensmoen og Kilemoen. Kommunen har lagt hensynssone H590 på deler av forekomstene på Eggemoen og Kilemoen. Det er to områder avsatt til råstoffutvinning i Hensmoen, men forekomsten er større enn områdene som er avsatt til råstoffutvinning. DMF anbefaler derfor at det også legges inn en hensynssone for H590 over hele forekomsten på Hensmoen.

Hensynssone H590 på Kilemoen dekker ikke hele forekomsten, inkludert arealet NÆ_N9 som foreslås avsatt til næringsbebyggelse. I planbestemmelsene punkt 12.4.3 Hensynssone mineralressurser H590 står det at «*innenfor hensynssonen er det ikke tillatt med tiltak etter plan- og bygningsloven som ødelegger eller vanskeliggjør framtidig uttak av mineralressursen*». DMF stiller seg spørrende til hvorfor dette ikke gjelder hele nasjonalt viktige delen av forekomsten på Kilemoen. Dette er, slik DMF forstår det intensjonen med hensynssonen slik det fremgår av masseforvaltningsplanen.

---

¹⁷ Grusforekomsten Skytebanen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46010

¹⁸ Grusressursen Tyttebærmoen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46016

¹⁹ Grusressursen Djupedalsmoen:

https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusPukkDeponiOmr.php?objid=46012

²⁰ Veileder kommuneplanens arealdel (se pkt. 4.5.2.2.9):

<https://www.regjeringen.no/contentassets/135bf8fa9f264d7b86700a7711863578/no/pdfs/h-2481-b-kommuneplanens-arealdel.pdf>

Temarapport masseforvaltning

DMF ser at det er gjort et omfattende grunnlagsarbeid, spesielt i analysen for å ha et grunnlag for å forvalte eksisterende og nye masseuttak i kommunen, og eventuelle masseuttak og deponi. Temarapporten er grunnlaget for innspill om nye masseuttak. Det er derfor uheldig at det ikke er en sammenheng mellom uttaksforvaltningen og forekomstene som uttakene drives med utgangspunkt i. Dette blir tydelig gjennom konsekvensutredningen til arealdelen som ikke identifiserer ny arealbruk som berører kjente og viktige forekomster med mineralske ressurser. Det er benyttet hensynssone for deler av de viktigste forekomstene, men areal i øvrige deler av viktige forekomster omtales ikke konkret. Det er kun i innspill nr. 71 i konsekvensutredningen at DMF finner at temarapporten ligger til grunn for vurderingen.

Masseforvaltning i bestemmelsene

Planbestemmelsene har tatt med krav om massehåndteringsplan for prosjekter som genererer mer enn 500 m³ under punkt 5.14. Massehåndteringsplanen skal redegjøre for antatt masse som skal tas ut, grad av gjenbruk og vurderinger av transport. Dette er i tråd med de nye nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging. Tilrettelegging for gjenbruk av byggeråstoffer kan utgjøre en vesentlig del av kommunens forpliktelser til FNs bærekraftsmål, blant annet 12.2) og 12.5).

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Lars Libach
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Kristine Bye

Mottakere:

Statsforvalteren i Oslo og Viken   Postboks 325   1502 MOSS

Kopi til:

Ringerike kommune   Postboks 123 Sentrum   3502 HØNEFOSS